

Свято землеробської механіки

16-18 жовтня в Житомирі відбулась чергова XV Міжнародна науково-практична конференція з сучасних проблем землеробської механіки, присвячена 114-річниці від дня народження академіка Петра Мефодійовича Василенка.

Місцем проведення цієї щорічної, вже п'ятнадцятої числом Міжнародної наукової конференції не дарма було обрано Житомирський національний агроекологічний університет, оскільки саме тут в далекому 1932 році почалась справжня науково-педагогічна праця видатного вченого в галузі аграрної інженерії, одного з засновників землеробської механіки, механізації сільського господарства, автоматизації її основних галузей, академіка ВАСГНІЛ (тепер Російської академії сільськогосподарських наук), академіка Української академії аграрних наук (тепер Національна академія аграрних наук України), член-кореспондента Національної академії наук України, доктора технічних

наук, професора Петра Мефодійовича Василенка.

Відкриваючи конференцію, голова її оргкомітету, ректор Житомирського національного агроекологічного університету д-р екон. наук, професор В. Микитюк підкреслив, що Житомирщина подарувала світові не лише засновника космічної галузі, видатного вченого й конструктора ракетно-космічної техніки, академіка АН СРСР двічі Героя Соціалістичної Праці Корольова Сергія Павловича. Тут фактично починав свій педагогічний та науковий поступ один із засновників землеробської механіки – академік Петро Мефодійович Василенко, оскільки після закінчення аспірантури Київського сільськогосподарського інституту навесні 1932 року він був направлений на роботу і призначений завідувачем кафедри механізації сільського господарства саме Житомирського сільськогосподарського інституту. Хоча й недовго, але все ж таки працював тут майбутній академік.

Фото 1 – Учасники XV Міжнародної науково-практичної конференції з актуальних проблем землеробської механіки, проведеної в Житомирі

Фото 2 – На трибуні учень академіка П. Василенка професор Д. Войтюк

Урочиста, хвилююча мить: лунає Гімн України і конференція починає свою роботу. Спочатку від учасників конференції були покладені квіти до пам'ятника загиблих студентів і співробітників університету у роки Великої Вітчизняної війни. Після цього присутні хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих на майдані Незалежності та в антитерористичній операції на Сході України. Потім розпочалось її пленарне засідання.

Після привітання від заступника департаменту інженерного забезпечення Житомирської обласної державної адміністрації Н. Добринської, доповідь на тему "Життєвий та науковий шлях академіка Петра Василенка" зробив його безпосередній учень, член-кореспондент НААН України, професор Д. Войтюк, який працював з академіком майже сорок років. Учасникам конференції відкрились яскраві сторінки з біографії видатного вченого та цікаві фрагменти спогадів його учня.

У своєму виступі начальник відділу науково-технічної політики та виставкових заходів Департаменту інженерно-технічного забезпечення Міністерства аграрної політики та продовольства України Бурилко А. В. підкреслив, що сучасні наукові розробки, які зараз виконуються в галузі агроінженерії, необхідно безпосередньо спрямовувати на вирішення питань інженерно-технічного забезпечення сільського господарства країни. Як ніколи, Україна потребує відродження власного потужного сільськогосподарського машинобудування. До того ж вкрай необхідно якомога швидше адаптувати вітчизняну науково-технічну документацію в інженерній галузі АПК до вимог ЄС, негайно розробити та впровадити нові технічні регламенти.

Грунтовну наукову доповідь про широке застосування основних положень землеробської механіки (які розроблені раніше), а також сучасних результатів досліджень і новітніх комп'ютерних технологій у створенні сільськогосподарських машин нового покоління зробив академік НААН України, заслужений діяч науки і техніки України, д-р техн. наук професор В. Адамчук – директор Національного наукового центру "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства" Національної академії аграрних наук України. Викладені доповідачем матеріали власних ґрунтовних теоретичних та експериментальних досліджень, а також конструкторських напрацювань, розроблених та виготовлених в стінах його інституту нових сільсько-

господарських машин та знарядь, свідчать про те, що в країні є досить потужний науковий та конструкторський потенціал, оскільки технічні та технологічні показники багатьох розробок не гірші, ніж у найкращих світових аналогів. У разі створення відповідних умов (як це має місце у високорозвинутих країнах світу) в Україні можливе відродження власного потужного сільськогосподарського машинобудування.

Яскрава доповідь пролунала з вуст радника президента Національної академії аграрних наук України, д-ра екон. наук, професора С. Мельника (до речі, випускника Житомирського національного агроєкологічного університету). Він присвятив свій виступ стану та перспективам біоенергетики в АПК України. Ретельно досліджена та науково опрацьована ним нова концепція широкого застосування біопалива свідчить про безумовні перспективи гарантованого зняття, в недалекому майбутньому, напруження в енергетичній галузі нашої країни.

Серед ґрунтових наукових доповідей, які пролунали на пленарному засіданні конференції, слід також відзначити виступ відомого на теренах СНД, близького та далекого зарубіжжя, науковця в галузі тракторів та агрегування сільськогосподарських машин, член-кореспондента НААН України, д-ра техн. наук, професора В. Надикто, який є проректором з наукової роботи Таврійського державного агротехнологічного університету. На підставі проведених ним особисто та разом з колективом науковців Таврійського агротехнологічного університету новітніх фундаментальних теоретичних та експериментальних польових досліджень та випробувань отримані результати, що мають світовий пріоритет. Багаторічна плідна співпраця професора В. Надикто з Харківським тракторним заводом в частині дослідження динамічних властивостей тракторів та агрегування сучасних сільськогосподарських машин дає підстави сподіватись, що у недалекому майбутньому в Україні буде широко випускатись вкрай необхідний нині для сучасного сільського господарства відповідний типаж вітчизняних тракторів, технічний рівень яких не поступатиметься рівню кращих світових аналогів.

Особливу увагу учасників конференції привернула доповідь д-ра техн. наук, професора С. Пилипаки, завідувача кафедри Національного університету біоресурсів і природокористування України, присвячена безпосередньому продовженню справи академіка Петра Василенка в галузі розроблення нових теорій руху матеріальної частинки по шорстких поверхнях сільськогосподарських машин. Нові результати проведених ним фундаментальних досліджень свідчать про безсумнівний ґрунтовний успіх у цій галузі землеробської механіки, оскільки більш складні випадки такого руху матеріальних частинок, що мають місце на практиці, зараз успішно розв'язуються з широким використанням сучасних комп'ютерних технологій. В НУБіП України, як ні в жодному іншому агроуніверситеті країни, продовжують плідно працювати у напрямках, заснованих академіком Петром Василенком.

Серед інших доповідачів пленарного засідання конференції слід відзначити доповіді здібного науковця з Харківського національного технічного університету, що зараз носить ім'я академіка Петра Василенка, – М. Артьомова, депутата Житомирської обласної ради,

заслуженого працівника промисловості України В. Сухораби, професорів з Житомирського національного агроекологічного університету І. Грабара та Л. Кравця.

Слід зауважити, що незважаючи на критичний тон деяких виступів, майже всі доповідачі стурбовано підкресливали негайну необхідність значного збільшення фінансування наукових досліджень як в академічних наукових установах, так і в аграрних університетах країни. Без суттєвої фінансової підтримки з боку держави вкрай важко отримувати нові результати фундаментальних досліджень та конструкторських розробок, потрібних для сучасного сільськогосподарського машинобудування. Було також підкреслено, що вже назріли дуже актуальні питання щодо реформування в цілому майже усієї системи виконання наукових досліджень в нашій країні. Як свідчить світовий досвід, найбільша віддача отримується там, де наука робиться на замовлення. Тоді проблеми швидкого впровадження результатів теоретичних та експериментальних досліджень у виробництво вже лягають не на самого виконавця наукового дослідження, а на замовника його продукції, який більш ніж суттєво зацікавлений у використанні отриманих на його замовлення (на його гроші) нових наукових результатів.

З метою ефективного адаптування в європейську спільноту вже давно виникають гострі питання про негайну зміну занадто застарілої системи підготовки дисертаційних робіт та їх затвердження, оскільки без перебільшення можна стверджувати, що результати, отримані в дисертаційних роботах (кандидатських чи докторських) в галузі агроінженерії, нині майже нікого не цікавлять. А тому й виникає закономірне запитання: "А для кого і для чого ж тоді робиться ця наука, якщо вона нікому не потрібна"? Таку прикру ситуацію невідкладно потрібно змінювати.

Після обідньої перерви почались засідання наукових секцій конференції, які практично охоплювали усі напрями агроінженерних наук. Таких секцій під час роботи конференції було чотири, і там також заслухали і жваво обговорювали доповіді про нові результати досліджень, отриманих науковцями молодшого покоління.

Під час роботи конференції відбулось засідання круглого столу на тему "Альтернативні джерела енергії – шлях до енергетичної стабільності України". Його блискуче провів академік НААН України В. Адамчук, який зробив основну доповідь на цю тему, ґрунтовно окресливши основні проблеми цього актуального нині питання і шляхи їх вирішення. На круглому столі відбулась зацікавлена розмова та жвава дискусія науковців, виробників та працівників сільського господарства про нові наукові дослідження та конструкторські розробки в галузі виробництва альтернативних джерел енергії і подальшого ефективного їх застосування в сільському господарстві країни. З ґрунтовними повідомленнями та конкретними пропозиціями виступили д-р екон. наук, професор С. Мельник, д-р техн. наук професор НУБіП України Г. Голуб та ін. Окрему думку про широке застосування альтернативних джерел енергії, що, на відміну від провідних європейських держав, у нашій країні чомусь просувається надто повільно, почули присутні від виробників, а саме від І.

Варича – комерційного директора ПАТ "Шаргородське районне підприємство "Агромаш", О. Перяна – директора приватного підприємства "Брикетуочі техноПІ" та його менеджера О. Засаднюка. Усім присутнім учасникам круглого столу були роздані науково-методичні рекомендації щодо застосування для опалення приміщень нетрадиційними джерелами енергії, які були нещодавно розроблені науковцями ННЦ "ІМЕСГ" НААН України. За результатами роботи круглого столу було сформульоване відповідне рішення, яке заплановано розіслати усім зацікавленим науковцям і виробникам. В кінці роботи круглого столу для всіх учасників конференції відбувся показ нових зразків техніки та технологій, розроблених в Житомирському національному агроекологічному університеті.

Наступного дня відбулось заключне пленарне засідання Міжнародної науково-практичної конференції, де підсумовувались основні здобутки цього форуму та були окреслені перспективи застосування результатів обговорення сучасних проблем агроінженерної галузі. Право проведення чергової міжнародної конференції з сучасних проблем землеробської механіки урочисто було передано офіційним представникам НУБіП України. В кінці другого дня роботи учасникам конференції була надана цікава культурна програма.

Підсумовуючи сказане, окремо слід підкреслити, що до початку роботи цього Міжнародного форуму з землеробської механіки та аграрної інженерії, незважаючи на складні сучасні умови, передувала величезна робота її організаторів на чолі з Співголовою Оргкомітету, деканом інженерно-технологічного факультету доцентом Олександром Дмитровичем Муляром. Він разом зі своїм заступником з наукової роботи професором Леонідом Григоровичем Кравцем, іншими співробітниками факультету ретельно підготували програму конференції, своєчасно надіслали всім учасникам (в тому числі й іноземцям) запрошення, видали фаховий збірник наукових праць, бездоганно виконали значну організаційну роботу протягом двох напружених днів роботи цієї конференції. Найбільш приємним є той факт, що саме до початку роботи конференції "побачив світ" збірник наукових праць зі статтями, що були надіслані від учасників конференції, в тому числі наукові статті зі Словаччини, Чехії, Польщі. І в цьому є безсумнівна заслуга організаторів цієї конференції.

Таким чином, чергова XV науково-практична конференція "Сучасні проблеми землеробської механіки" продемонструвала суттєві здобутки вітчизняних науковців та викладачів, їх прагнення інтегруватись у світову агроінженерну науку, невтомний пошук і розроблення нових теорій, конструкцій та технологій сучасного сільського господарства України.

Стаття надійшла до редакції 24 жовтня 2014 р.